

Aanvullend natuuronderzoek locatie Haagstede te Maarssen

Onderzoek naar het vóórkomen van ringslang en rietorchis

Datum: 08-09-2015
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2015/08.09
Versie: D1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie Haagstede aan de Floraweg in Maarssen bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij (een deel van) het terrein bebouwd wordt en een deel van het terrein (watergang en bossingel) een groene inrichting krijgt. Voor deze herontwikkeling is een bestemmingswijziging nodig en in dat kader is in opdracht van Aveco de Bondt een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van het voorgenomen plan op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat aanwezigheid van de zwaarder beschermde soorten ringslang en rietorchis niet op voorhand kan worden uitgesloten. Derhalve is aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar aanwezigheid van beide soorten in het plangebied. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van dit aanvullend veldonderzoek.

Figuur 1.1: Ligging plangebied (rood omlijnd). Het oranje gearceerde deel (watergang en bos) krijgt een groene inrichting.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden ten aanzien van de ringslang en/of rietorchis. Indien sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dan is voor de ingreep mogelijk een ontzetting vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet 1968. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende reptielen, amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten, vissoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 16. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet), overige beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) en strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet).

Tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode, dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort).
Tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. Ontheffing wordt alleen verleend indien: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een

		goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Nesten van vogels zijn in de regel alleen beschermd op het moment dat ze in gebruik zijn in de nestelperiode. Een uitzondering hierop geldt voor de soorten die zijn vermeld op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'. Nesten van soorten van deze lijst zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3-soorten).

3 Werkwijze

Tijdens drie veldbezoeken op 20, 26 en 31 augustus 2015 tijdens goede weersomstandigheden voor de ringslang is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van ringslang en rietorchis. De in het plangebied aanwezige hopen organisch materiaal die zouden kunnen dienen als voortplantingsplaats (broedhoop) en/of rustplaats voor de ringslang zijn onderzocht op aanwezigheid van rustende exemplaren van de ringslang en/of aanwezige eiresten of juvenielen. Daarnaast zijn geschikte zonplekken langs de watergang en in de bosranden bekeken op aanwezigheid van ringslangen.

Figuur 3: Hoop organisch materiaal in het plangebied geschikte als broedhoop voor de ringslang.

Het onderzoek naar de rietorchis betrof een visuele inspectie, waarbij met name de nattere delen van het plangebied en de oeverzone van de watergang die potentieel geschikt zijn als groeiplaats voor de rietorchis zijn geïnspecteerd op aanwezige exemplaren. Hoewel de bloeitijd van de soort is verstreken (half mei t/m juli), zijn exemplaren momenteel nog goed vegetatief zichtbaar. In de periode juli-september vormt de rietorchis zaadlobben en vindt zaadverspreiding plaats. Pas in de winterperiode sterven bovengrondse delen van de plant af en is de soort niet meer zichtbaar in het veld.

4 Resultaten

4.1 Onderzoeksresultaten ringslang

In het plangebied zijn op diverse plaatsen hopen organisch materiaal aanwezig die geschikt zijn als voortplantings- of rustplaats voor de ringslang. Het bosje aan de noord- en oostzijde van het plangebied vormt geschikt overwinteringsgebied voor de ringslang. Tijdens het veldonderzoek is gekeken naar aanwezigheid van ringslangen in het plangebied. Daarbij zijn de hopen organisch materiaal bekeken op aanwezigheid van ringslangen of eiresten van ringslangen en zijn geschikte zonplekken bekeken op aanwezigheid van zonnende ringslangen. Er zijn geen (sporen van) ringslangen in het plangebied aangetroffen tijdens het veldonderzoek. Het plangebied vormt momenteel derhalve geen vaste rust- en verblijfplaats voor de ringslang. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet ten aanzien van de ringslang is derhalve niet aan de orde.

4.2 Onderzoeksresultaten rietorchis

Tijdens het veldonderzoek is in het plangebied gezocht naar aanwezige exemplaren van de rietorchis. Hoewel de rietorchis momenteel niet meer in bloei staat, is die vegetatief nog goed waarneembaar in het veld. De soort is echter niet aangetroffen in het plangebied tijdens het veldonderzoek. In het plangebied zijn momenteel derhalve geen groeiplaatsen van de rietorchis aanwezig. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet ten aanzien van de rietorchis is derhalve niet aan de orde.

4.2 Grote kaardenbol

Tijdens het veldonderzoek zijn enkele exemplaren van de algemeen beschermde plantensoort grote kaardenbol (tabel 1 Ffwet) aangetroffen in het plangebied. De soort komt in lage dichtheden verspreid over het plangebied voor. Ten aanzien van algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Foto 4.2: Exemplaar van de grote kaardenbol (tabel 1 Ffwet) in het plangebied.

5 Conclusies

- In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de ringslang (tabel 3 Ffwet) aangetroffen. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van de ringslang.
- In het plangebied zijn geen groeiplaatsen van de rietorchis (tabel 2 Ffwet) aanwezig. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van groeiplaatsen van de rietorchis.
- Ten aanzien van de ringslang en de rietorchis geldt dat voor de voorgenomen herontwikkeling van het terrein geen ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.
- In het plangebied zijn enkele exemplaren van de grote kaardenbol (tabel 1 Ffwet) aangetroffen. De ingreep leidt mogelijk tot een aantasting van groeiplaatsen van de grote kaardenbol. Het betreft een algemeen beschermde soort (tabel 1 Ffwet), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.